

POHJANLAHTI-SARJA

LUNDGREN & LUNDGREN

Taitava debyytti...

– DAGENS NYHETER

KUN JÄÄ MURTUU

Kun jää murtuu

JENNIE LUNDGREN
ULRIKA LUNDGREN LINDMARK

KUN JÄÄ
MURTUU

Ruotsin kielestä suomentanut
Jänis Louhivuori

minerva
MINERVA KUSTANNUS
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuperäisteos:

Där isarna råmar

© Jennie Lundgren & Ulrika Lundgren Lindmark, 2021

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Rights,
Stockholm, Sweden

Suomenkielinen laitos:

© Minerva Kustannus, 2022

www.minervakustannus.fi

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Suomennos: Jänis Louhivuori

Kansi, graafinen suunnittelu ja taitto: Jatta Hirvisaari/Taittopalvelu Yliveto Oy

Etukannen kuvat: iStock, Shutterstock, Alamy Stock Photo

Takakannen kuva: Mikko Suonio/Vastavalo.net

ISBN 978-952-375-562-8

Painettu EU:ssa, 2022

Prologi

Kostea maa ja sen väkevä tuoksu tunkeutuivat pojan tajuntaan, ja hän räväytti silmänsä auki. Hän makasi maassa. Hänen oli täyty-
nyt lyödä päänsä kompastuessaan oksiin ja tiheään varvikkoon. Hän höristeli korviaan yössä mutta kuuli vain vieraan metsän ää-
niä. Ehkä hän oli sittenkin karistanut seuraajansa kannoiltaan.

Sade alkoi ropista lehdissä hänen yläpuolellaan, se voimistui, ja harmaat pilvet kerääntyivät yhteen häijyksi keliksi. Hän makasi
niin hiljaa kuin pystyi. Vaatteet kastuivat läpimäriksi, ja hän va-
pisi kylmästä huojuvien puunlatvojen alla. Hänen ajantajunsa hä-
märtyi vähitellen. Hän katsoi ylös ja toivoi, että tähdet ilmestyisi-
vät näkyviin, vaikka tiesi hyvin, että taivas oli täällä aivan erilainen
kuin kotona. Tähtikuviot olivat väärillä paikoilla, koko taivaankan-
si oli vääristynyt.

Äidin silmät olivat kiiltäneet pidätellyistä kyynelistä, kun äiti oli
kertonut järjestäneensä hänen pakomatkinsa. Se yö oli ollut hänen
elämänsä pisin. Hän oli yksitoistavuotias ja jättäisi taakseen kaiken
tutun.

Kun sade laantui, hyttyset alkoivat inistä hänen ympärillään.
Kosteus teki ne aivan villeiksi, ne kävivät hyökkäykseen, pistivät
kaulaa, käsivarsia, ranteita. Koko kropassa kirveli, mutta hän ei
jaksanut kohottaa käsiään huutoakseen niitä pois. Se olisi turhaa,
itikoita oli kaikkialla. Hyttyset eivät saaneet häntä kiinni, kun hän
ajoi pyörällä, mutta nyt hän antoi niiden pistää. Suoraan ihon läpi.

Lopulta hän uskalsi nousta. Pyyhkäisi varovasti otsaansa ja kat-
soi sitten sormiaan. Ei verta. Vaikka päässä jyskytti kuin se olisi
haljennut.

Hänen takaansa kuului rasahdus. Hän käännähti. Lintu kohosi siivilleen ja lensi kiivain siiveniskuun taivaalle. Hän seurasi sitä katseellaan.

Hän oli päässyt perille maailman rauhanomaisimpaan maahan ja joutunut pahempaan vaaraan kuin koskaan aiemmin.

Hän pakeni jälleen kerran, tällä kerralla miestä, joka oli vanginnut hänet ja pitänyt häntä sidottuna. Hän oli nähnyt kylmyyden miehen tunteettomissa silmissä ja paljastetuissa hampaissa.

Puunrunkojen välissä liikkui varjo. Hän oli kuulevinaan äänen sumussa. Hän perääntyi takaperin metsässä. Oikeaa jalkaa vihlaisi, kun hän teki äkillisen liikkeen. Kipunat sinkoilivat ranteesta alaspäin. Siellä mies oli. Rynnisti eteenpäin kuin peto.

Hän käsitti, että pako oli ohi. Tähän päättyisi hänen matkansa.

Perjantai 30. huhtikuuta

LUPPIO, ÖVERTORNEÅ

Vanha puinen koulurakennus hallitsi näkymää, siinä oli kaksi kerrosta ja särjetyt ikkunat. Ruohomättäät pelloilla olivat huurteen peitossa, ja siellä täällä pilkotti kevättalven auringonsäteistä piittaamattomia lumilaikkuja. Kauempana horisontissa nousi savu vappukokoista. Vapunaatto oli vaihtumassa yöhön. Parin tunnin kuluttua tulisi pimeää, sitten aurinko nousisi taas ja uskottelisi ihmisille, että oli aamu.

Viistosti koulurakennukseen nähden nököttivät talot, joita edelleen kutsuttiin opettajien asunnoiksi, vaikka koulu oli lakkautettu jo herra ties kuinka monta vuotta sitten. Siellä istui Jacke Aasa keittiönpöydän ääressä kyynärpäät pöytälevyyn nojaten ja pää rasakaasti käsien varassa. Hänen silmänsä tuijottivat ulos ikkunasta, vuoroin jääkiekkokaukalon suuntaan oikealle, vuoroin koulurakennukseen vasemmalla. Se näytti ilta-auringossa oranssilta, hehkui kilpaa kokkojen kanssa.

Mutta ennen kaikkea Jacken katse kohdistui suoraan eteen, isolle tielle. Se kulki pitkin Tornionjoen rantaa, ja joen toisella puolella näkyi Suomi.

Koulupihan ympärillä kohosi tiheä havumetsä, joka langetti varjoja pihan ylle. Koira ulvoi jossain kauempana kylällä, ja kaukalon takana tiellä näkyi terävä ajovalo. Jacke suoristautui ja tarttui pöytään molemmin käsin.

Se oli vain tukkiauto. Se oli tyhjillään ja matkasi pohjoiseen noutamaan tukkeja.

Jacke pyyhkäisi silmiään käsillään. Tukkirekka ajoi koulurakennuksen ohi ja katosi näkyvistä. Jacke oli röökin tarpeessa. Aski lojui keittiönpöydällä, hän onki sieltä tupakan, taputteli farkkujen taskua sytkäriä etsien ja löysi sen. Samalla hän käsitti, ettei kännöksi ollut taskussa. Hän vilkaisi keittiön työtasolle, siellä se oli latauksessa. Mutta Slava tuskin soittaisi. Jacke sytytti tupakan, imi savua henkeen. Pari harakkaa laskeutui roskatynnyrin päälle. Sen kansi oli raollaan, ja linnut saivat kynsillään otteen roskapussista, vetivät sen maahan, repivät siihen reiän ja tappelivat sen sisällöstä kiihtyneesti rääkyen.

Transporter ilmestyi kuin tyhjästä. Jacke pidätti hengitystään ja toivoi, että auto ajaisi ohi, mutta se näytti vilkkua ja kääntyi koulu-
pihaan vievälle soratielle. Se kaartoi verkalleen yhdeksänkymmenen asteen mutkasta, ajoi kaukalon ohi opettajainasuntolaa kohti ja pysähtyi sisäänkäynnin eteen portaiden luo. Siinä se sitten seisoi tyhjäkäynnillä.

Matalat pilvet lipuivat idästä, peittivät laskevan auringon ja pimensivät koulupihaa entisestään. Jacke kiirehti eteiseen. Hän kiskoi lenkkarit jalkaansa, heilautti ulko-oven auki ja meni autolle. Jalat painoivat raskaina.

Autonikkunat oli tummennettu, mutta hän tiesi, kuka lasin takana istui. Vjatjeslav *Slava* Zaletaev oli ilmestynyt Tornionlaakson yötaivaalle kuin hohtava komeetta. Slava oli aloittanut mitätömmän diilerin juoksupoikana mutta edennyt ennätysvauhtia, niin huiman nopeasti, ettei edes paikallinen poliisi ollut ehtinyt panna häntä merkille. Hän oli ravistellut valtasuhteita niin, että koko läänin pinta väreili aina Suomen rajan yli. Meri oli pantu velomaan, kuohupäät puhalsivat yli Perämeren, eikä kukaan voinut enää olla varma mistään.

Venäläinen ei muistuttanut ketään Jacken tuntemaa. Hän oli hillitty siinä missä muut olivat kärsimättömiä, rauhallinen kun muut kuohahtivat, ja selkeä siinä, miten mistäkin rikkeestä

kuului rangaista. Hän oli kova sälli kouluttamaan taistelukoiria. Kun muut löivät ja potkivat, kunnes mursivat koiran psyyken, Slava oli johdonmukainen ja kurinalainen. Jos koira siitä huolimatta sekosi, Slava ampui sen vakuuttuneena siitä, että vika oli geeneissä, ei koulutuksessa. Mutta hillityn ulkokuoren alla kyti raivo. Slavan kanssa kukaan ei halunnut joutua napit vastakkain. Slavalle ei kukaan halunnut olla velkaa. Mutta Jacke oli. Hän oli velkaa niin vitun helvetisti.

Slava Zaletaev istui ohjauspyörän takana ja tuijotti suoraan eteensä. Hän tiesi kuten Jackekin, että homma olisi näillä tienoilla helppo, autioita paikkoja oli pilvin pimein, täytyi vain ajaa pari kilometriä ja itse kukin saattoi tehdä ihan mitä tahansa kenenkään näkemättä.

Jacke avasi oven ja kapusi sisään. Slavan ilmekään ei värähtänyt.

”No niin. Kysymys kuuluu, oletko sinä vaivan arvoinen”, Slava sanoi.

Minkä vaivan, Jacke tahtoi kysyä mutta pidättäytyi.

He ajoivat hiljaisuudessa metsätietä, jonka Jacke oli näyttänyt Slavalle pari viikkoa sitten aivan toisessa yhteydessä. Matka kesti ikuisuuden, ja velka tuntui kasvavan jokaisen pinnistellyn hengenvedon myötä.

Slava pysäytti auton ja sammutti moottorin.

Jacke kuulosti pakokauhuisemmalta kuin olisi halunnut, kun hän avasi suunsa.

”Ei hitto, Slava, kaikki ei ole mennyt aivan putkeen, mutta sinä tiedät, että minä maksan aina sen, mitä olen velkaa.”

Venäläinen katsoi tyynesti ulos tuulilasista. Sitten hän laski käntensä ovelle ja rummutti sitä sormillaan.

Jacke tuijotti kättä, sitten naamaa, joka näytti järkähtämättömältä jopa profilista. Hitto, kun hän meni möläyttämään siitä putkijutusta. Hänen ei olisi pitänyt muistuttaa Slavaa virheistä.

”Anna minulle viikko, se riittää. Minä hoidan homman, maksan kaiken takaisin.”

Hän tukahdutti mielijohteen syöksyä ulos autosta ja säännätä metsään. Jokainen epätoivoinen teko sisälsi riskin. Slava voisi muuttaa mielensä, tulla siihen tulokseen, ettei pelkkä varoittaminen riitä. Jos se nyt oli Slavan aikomus. Venäläisen housunkauluksesta sojotti pistoolin perä.

Illan valo laskeutui harmaina hohtaville puunrungoille, hämärässä kaikki äänet voimistuivat. Jacke nousi autosta ja sulki pelkääjänpuoleisen oven niin, että rämähti. Hän nielaisi, sydämensyke takoi leukaluuta vasten.

”Avaa”, Slava sanoi ja nyökkäsi kohti autoa.

Jacke avasi pickupin lavalukon kädet täristen. Lavalla lojui työkalupakki, sorkkarauta ja porakone.

Slava kurotti Jacken ohi. Hän otti työkalupakista Mora-puukon ja pari meisseliä, työnsi puukon housuntaskuun ja meisselit takaisin lokeroon, josta oli ne ottanut. Sitten hän punnitsi sorkkarautaa kädessään mutta pani senkin takaisin lavalle. Kun hän näki porakoneen, hän rypisti otsaansa, veivasi siihen viiden millin poranterän ja pyöritti sitä ilmassa. Sitten hän nyökäytti metsän suuntaan.

Jacke kulki edellä Slava tiiviisti takanaan. Maisema oli nyt harmaan eri sävyjä, pian tulisi pimeää. Jalat upposivat lumisiin kohtiin ja vesilammikoihin. Kasvit rusentuivat jalkojen alla sohjoon. Sydämenlyönnit soivat Jacken korvissa, ja valkoinen sumu peitti näkökentän.

Hän tunsi käden olkapäällään ja seisahtui. Kääntyi. Kuuli kohinan heidän ympärillään ja ihmetteli, mitä se oli. Eihän nyt tuuli voinut kuulostaa siltä, eikä täällä ollut koskeakaan, josta kohina voisi tulla.

”Ojenna kätesi”, Slava sanoi.

Jacke ei ehtinyt nähdä, mistä nippuside ilmestyi. Hän painoi käntensä yhteen rinnalleen ja käsitti, että kohinan täytyi johtua hänen

omasta hengityksestään. Hän ryhtyi anelemaan armoa ranneluut yhteen puristettuina kuin kädet olisi jo sidottu, sormet levällään kuin linnunsiivet.

”Anna minulle mahdollisuus, yksi vaivainen viikko, sitten saat rahat, minä vannon...”

Slava katsoi häntä suoraan silmiin. Katse oli ilmeetön.

Polvet pettivät alta. Jacke horjahti pari askelta taaksepäin vasten ohutta loskan peittämää mäntyä. Hän liukui alas selkä runkoa vasten, huppari männyn kaarnaa raapien. Sulava lumi tunkeutui farkkujen läpi, kun hän mätkähti maahan. Hän tunsu märkyyden ihollaan ja voihkaisi, kun venäläinen väänsi käsivarret puun taakse niin, että rintalihaksia vihloi. Kuului raapaiseva ääni, kun Slava kiskaisi nippusidettä. Kova muovi upposi ranteisiin, ja Jacke haukkoi henkeään.

”Voi hitto, Slava...”, hän sai sanottua.

Slava väänsi Jacken jalat suoraksi maahan, astui jalkapöytien päälle, nykäisi toisen lahkeen ylös ja tunnusteli Jacken polvea kädellään. Keskittynein ilmein hän etsi kohdan polvilumpiosta. Sitteen hän painoi poran polvea vasten ja käynnisti sen.

Lauantai 1. toukokuuta

ITÄ-NORRBOTTENIN POLIISIALUE

Konstaapeli Irene Thorsdotter oli partioimassa kollegansa Max Perssonin kanssa, he olivat tänä aamuna alueen ainoa partioyksikkö. Kello 7.19 oli tullut ilmoitus törkeästä pahoinpitelystä pienessä Luppion kylässä, ja he olivat lähteneet poliisiasemalta ja ajoivat nyt Kalixin kirkon ohi ja liikenneympyrästä itään kohti Haaparantaa. Max istui ohjauspyörän takana. Irene vilkuili kojelautaa. Yksitoista astetta. Mahtoiko se pitää paikkansa.

Hänen käsityksensä pienestä kylästä oli kokenut mullistuksen, kun hän oli muuttanut tänne pohjoiseen. Kyse ei ollut vain parista sadasta asukkaasta, vaan ihmisiä saattoi olla hädin tuskin kolmekymmentä, ja siinä missä kylät olivat käsittämättömän pieniä, välimatkat niiden välillä olivat uskomattomia. He ajoivat yhden vuoron aikana usein kaksisataa kilometriä tai vieläkin enemmän, eikä Irene ollut vielä oppinut suunnistamaan eri paikkoihin.

”Kuinka pitkä matka Överkalixiin on?” hän kysyi.

”Övertorneään, Ylitornioon”, Max sanoi. ”Mieti, kumpi joki on lähempänä, Kainuunväylä vai Tornionjoki, niin se on aivan loogista. Överkalix ja Nederkalix, Ylikainuu ja Alakainuu; Övertorneå ja Nedertorneå, Ylitornio tai Alatornio. Ylös ja alas jokia pitkin.”*

Irene ei kommentoinut oikaisua. Hän kääntyi tuijottamaan

* Kirjassa käytetään ruotsinkielisiä nimiä Övertorneå ja Kalix selvyiden vuoksi, koska myös Suomen puolella on Ylitornio- ja Kainuu-nimiset paikat. Muissa paikannimissä on pyritty käyttämään suomenkielistä versiota, jos sellainen on. – *suom. huom.*

ulos auton ikkunasta. Max jatkoi. Hänen äänensä oli hiljaisen huvittunut.

”Logiikan pilaa vain se, että Nedertornea on nykyisin nimeltään Haaparanta ja Nederkalix on Kalix.”

Ireneä hymyilytti. Aurinko oli jo korkealla, ja sen säteet saivat lumen ja sulaveden säihkymään ojissa. He ajoivat Kainuunväylän suuntaisesti. Irene oli hiihtänyt joen jäällä vielä pari viikkoa sitten, mutta sitten poliisikollegat olivat sanoneet, että jäät lähtisivät pian, minkä jälkeen hän oli tyytynyt sivakoimaan valaistuilla lauduilla. Nyt jäällä ei näkynyt elämää. Sen vieressä kulkevalla jalan-kulkuväylällä käveli eukko pieni koira irti edellään.

Käskynjaossa oli käynyt ilmi, että Kanya Aasa -niminen nainen oli tehnyt ilmoituksen miehestä, jonka polvi oli vahingoittunut. Kyseessä oli mahdollisesti ampumavamma, ja Uumajan aluejohtokeskuksen tiedon mukaan Kanyan lisäksi samassa osoitteessa asui mies. Patrik Aasa.

Aluejohtokeskus oli empinyt hetken sukunimen kohdalla mutta ääntänyt sitten tupla-*a:n* *ä*:ksi. Max oli nauranut sen kuullessaan ja selittänyt, että nimi lausuttiin tismalleen samalla tavalla kuin kirjoitettiin: *A-a-sa*. Irene kysyi, tiesikö Max, keistä oli kyse.

”Suurin piirtein. Kesällä meille tuli hälytys Patrikin pikkuveljestä Jackesta. Häneltä löytyi autosta melkoinen huume-erä, jonka me takavarikoimme. Siellä oli sekä amfetamiinia että pillereitä, lähinnä bentsoja. Huomattavasti yli oman tarpeen. Hän istui siitä monta kuukautta.”

”Miten veljekset suhtautuvat poliisiin?”

”Liukkaita kettuja. Eivät tiedä mistään mitään edes silloin, kun heidät napataan kiinni verekseltään. Eivät ole koskaan tehneet mitään väärää, ovat täysin viattomia, niin he väittävät kivenkovaan. En kuitenkaan muista, että he olisivat olleet aiemmin osallisina pahoinpitelyissä. Matka on melko pitkä, joten veikkaan, että kahaus on ohi jo ennen kuin pääsemme perille.”

Max vaikeni, ja Irene vilkuili taas kerran kojelautaa. Lämpömittarin luulisi jo sopeutuneen lämpöasteisiin poliisiaseman autohallin jälkeen. Se näytti nyt neljää astetta. Se vaikutti sopivammalta, jos nyt sellaista lämpötilaa saattoi sanoa sopivaksi vapunpäivänä.

Havumetsät ja valkoiset koivunrungot vilistivät ohi, ja kun metsä välillä harveni, näkyi vilauksia merestä. Perämerikin oli vielä suurelta osin jäässä, paitsi siellä missä jäänmurtajat raivasivat tietä aluksille. Savu nousi Karlsborgin paperitehtaalta spiraaleina siniselle taivaalle. Vaikka maisema oli valkoinen, ilmassa leijui kevään tuntu.

Kun he olivat ajaneet kaksikymmentä kilometriä, Max kääntyi vasempaan kohti Björkforsia. Jos Irene muisti oikein, täällä oli kukkulan laella iso kartano. Kaikki kylät näyttivät samanlaisilta, ja Irene yritti painaa mieleen omia maamerkkejä.

Björkforsin jälkeen vuorossa oli Lappträsk, Lapinjärvi. Irene katseli ympärilleen muttei löytänyt mitään, mikä olisi tunnusomaista tälle kylälle, vaikka tiesi ainakin sen, ettei kyseessä ollut sama Lappträsk kuin se, missä Max asui. Sen jälkeen oli vain kymmeniä kilometrejä metsää, ei asutusta, ainoastaan hirvitorneja tien reunassa.

He saapuivat Haaparannan kuntaan ja sitten Övertorneån kuntaan, kyltissä luki oranssin auringon alla *Napapiirin maa*.

Suojaliivi oli noussut ylemmäs, Irene tarttui siihen kauluksesta ja painoi sitä alemmas. Sitten hän riisui suikan, taitteli sen ja työnsi univormun takintaskuun. Max katsoi häntä ja näytti jotenkin hämmentyneeltä kuin olisi ollut puolen tunnin ajan niin syvissä ajatuksissa, että oli unohtanut hänet.

”Miten sinä olet viihtynyt pohjoisessa? Olet ollut täällä jo jonkin aikaa”, mies sanoi. Äänensävy oli neutraali, ehkä aavistuksen poissaoleva.

Irene mietti, mahtoiko Max pakottaa itsensä rupattelemaan hänen takiaan, ja ajatteli, ettei olisi tarvinnut.

”Kylmää ja tajuttoman paljon autolla ajoa”, hän sanoi.

Max hidasti vauhtia, kun vastaan ajoi keltainen tukkirekka. Muuten tiellä ei ollut liikennettä.

Irene katseli edelleen ympärilleen. Siihen oli yllin kyllin aikaa, kahdeksankymmentä kilometriä roudan rikkomilla teillä ei antanut mahdollisuutta napata rikollista kiinni verekseltään. Irene joutuisi hillitsemään intonsa päästä tekemään työnsä hyvin. Parhaassa tapauksessa heille olisi jotain jäljellä, kun he viimein pääsisivät perille.

Luppiossa roihusi tien vieressä kokko, ja tuuli puhalsi savukiekuran auton eteen. Irene näki savun takana kahden rakennuksen ääriiviivat. Ison ja pitkän kaksikerroksisen talon pääty antoi tielle, se vaikutti ränsistyneeltä. Kulmikkain siihen seisoj pienempi yksikerroksinen talo, joka näytti nykyaikaisemmalta. Ambulanssi oli peruuttanut isomman talon sisäänkäynnin eteen. Max ajoi kapeaa soratietä. He ohittivat pienen jääkiekkokaukalon ja yksikerroksisen talon ja pysähtyivät pihaan.

Irene nousi autosta, veti nahkahanskat käteen ja katsoi samalla ympärilleen. He olivat ilmeisesti entisellä koulupihalla, jossa oli valkoisia viivoja asfaltissa hyppy- ja leikkipaikkoja merkitsemässä sekä kulunut keinuteline. Paremmat päivänsä nähnyt avolava-auto sekä naistenpyörä, jossa oli puhjennut rengas, seisoivat koululta näyttävän rakennuksen seinän vieressä. Maassa lojui hajallaan roskaa. Kaksi sairaanhoitajaa huolehti miehestä, joka makasi paareilla ambulanssin luona.

Miehen vieressä seisoj aasialaisen näköinen nainen farkuissa ja lyhythihaisessa t-paidassa, puukengät jalassa. Hän oli kietonut käsivartensa ympärilleen ja näytti tärisevän. Hän mahtoi olla aivan jäässä, Irene ajatteli, ja kiskoi univormun takin vetoketjun ylös asti.

Max meni ambulanssille. Irene käveli naisen luo. Tämä huitoi hänelle käsillään.

”Miksi te tulette tänne? Minä en soittanut poliisia.” Hänen äänensä oli pikemmin puolustautuva kuin syyttävä.

Irene ajatteli, että jos joku teki hälytyskeskukseen ilmoituksen, että miestä oli ammuttu, silloin sieltä tietysti lähetettiin sekä ambulanssi että poliisi. Mutta hän ei sanonut mitään.

”Minun nimeni on Irene. Oletko sinä Kanya... Aasa?” Hän arveli lausuvansa nimen kohtuullisen hyvin.

Kanya nyökkäsi. Irene pani merkille hienoiset uurteet otsassa ja silmien ympärillä ja arveli, ettei nainen ollut niin nuori kuin kauempaa oli näyttänyt. Pari vuotta Ireneä vanhempi, kolmenkymmenviiden kieppeillä tai ehkä jopa nelikymppinen.

”Voisitko kertoa, mitä tapahtui? Siirrytään vähän sivummalle. Vai haluatko sisälle lämpimään?”

”Voimme kai mennä sisälle...”, Kanya sanoi muttei tehnyt eletäkään siirtyäkseen minnekään vaan levitteli käsiään.

”Kuinka joku voi tehdä tällaista?” Hänen silmänsä olivat suuret, ja hengitys oli pinnallista.

”Mennään sisälle juttelemaan.” Irene viittoi kädellään, että Kanya lähtisi edellä, ja hän seurasi perässä portaita ylös koulurakennukseen. Ulko-oven valkoinen maali lohkeili, ja alta pilkottava harmaantunut puu loi laikukkaan vaikutelman. Seinissä maali oli paremmassa kunnossa, se oli ainakin vielä kiinni seinässä. Ruosteenpunainen sävy. Eteisen seinissä oli iän tummentamat paksusti lakatut puupaneelit, ja vihreäksi maalattu lattia vilkkui räikeiden räsymattojen alta.

Irene sulki ulko-oven ja jäi nojaamaan sitä vasten. Sitten hän riisui hansikkaat käsistään ja kiinnitti ne tarranauhalla vyöhön. Hän otti lehtiön housuntaskusta ja irrotti kuivamustekynän olalta silmukasta.

Kanya kääntyi häntä kohti. Silmät eivät olleet enää laajentuneet, mutta hengitys oli vielä kiivasta.

”Hänet jätettiin metsään, häneltä meni koko yö päästä tänne.

Niin paljon verta! Hän huusi minulle, etten saisi soittaa ambulanssia, mutta... näit itsekin."

"Toimit oikein, kun soitit. Miehesi tarvitsee sairaalahoitoa."

"Jacke? Ei hän ole minun mieheni. Olen naimisissa hänen veljensä kanssa. Patrikin."

Irene napsautti kärjen esiin kynästä.

"Mikä tuon miehen nimi sitten on?"

"Jacke Aasa. Hänkin asuu nyt täällä."

"Selvä. Voitko kertoa lisää? Tiedätkö yhtään, mitä Jacken polvelle on käynyt?"

"Hän ei halunnut, että soittaisin, mutta hän oli niin kipeä. Ambulanssin täytyi tulla... Jackehan lähti hänen mukaansa."

"Kenen mukaan hän lähti?"

"Venäläisen."

Irene puristi kynää lujemmin kädessään.

"Kenen?"

Kanya painoi käden suulleen, ja Irene aavisteli, että sokki, joka oli saanut hänet puhumaan niin avoimesti, oli väistymässä.

"Kerro tästä venäläisestä."

Ei vastausta. Kanya tuijotti lattiaan.

"Se venäläinenkö tämän teki Jackelle?"

"Hän... en tiedä."

Kanya räpytteli silmiään ja näytti siltä kuin heräisi unesta tai painajaisesta. Sitten hän kokosi itsensä.

"Kysykää sitä Jackelta itseltään", hän sanoi vain.

"Missä sinun miehesi on? Patrik? Onko hän kotona?"

Irene tarkkaili naista, kun tämä kietoi käsivarret ympärilleen, pudisti päätään ja sulkeutui kokonaan.

"Tiedätkö, missä hän on?"

Vastaukseksi tuli vain uusi päänpudistus.

Irene kysyi uudestaan. Kanya seiso i aivan hiljaa katse lattiaan painuneena.

”Puhukaa Jacken kanssa. Minä en tiedä mitään. En ole nähnyt mitään.”

Vastaus ei ollut mikään yllätys. Tämän enempää naisesta ei irtoaisi. Irene kiitti ja palasi ulos portaille. Kaiteen vieressä kasvoi paljaita koivuja, pari laihaa runkoa törrötti porraslautojen välistä ja asfaltin halkeamista. Nurmikolla rakennusten välissä oli suuri lumikasa, ja kaukalon vieressäkin oli kaistale lunta, mutta ruoho vihersi asfaltin reunassa, ja vasemmalla näkyi kasvimaata, jossa jokin oli alkanut jo puskea esiin vihreää, se näytti raparperilta.

Irene laittoi vihon ja kynän pois. Tuuli oli yltynyt, hän hieroi käsiään yhteen saadakseen niihin lämpöä ja onki sitten kännykän esiin.

Nopea haku Jacob Aasasta tuotti tulokseksi, että mies esiintyi taajaan heidän rekisterissään: *ylinopeusriike, laitton ajoneuvolla ajo, näpistyksiä ja törkeitä huumausainerikoksia.*

Ambulanssi ajoi tiehensä valot vilkkumatta. Se kaartoi hitaasti jyrkästä kurvista. Sitten punaiset jarruvalot välähtivät pari kertaa ennen kuin auto kääntyi oikealle kohti etelää.

Haku Patrikista antoi *ylinopeusrikkeen, ajon liikennekäytöstä poistetulla ajoneuvolla ja huumausainerikoksen.* Kanyasta ei löytynyt mitään. Irene palasi poliisiautolle.

Max sulki lehtiönsä. Hän ei näyttänyt kirjoittaneen siihen mitään.

”Jacke ei ollut halunnut poliiseja paikalle”, Max sanoi. ”Häntä selvästi harmitti, vaikka hänellä oli kipuja.”

”Oliko se ampumavamma?”

”Sairaanhoitajien mielestä se ei näyttänyt siltä.”

Irene työnsi kännykän rintataskuun.

”Mitä hän itse sanoi?”

”Ei mitään järkevää. Vain että kyseessä oli tapaturma. Oli kuulemma kompastunut lautaan, jossa törrötti naula.”

Irene avasi matkustajanpuoleisen oven, seisahdutti ja kääntyi

katsomaan vanhaa koulurakennusta. Hän ei käsittänyt, kuinka kukaan pystyi asumaan täällä jumalan selän takana ja vielä noin kamottavassa talossa, joka kävisi hyvin huvipuiston kummitalosta.